

Κοινωνικός Απολογισμός 2002

Α.Ε.Ε. ΑΡΓΥΡΟΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑΤΩΝ & ΒΑΡΥΤΙΝΗΣ

Κοινωνικός Απολογισμός 2002

Περιεχόμενα

Από το Διευθύνοντα Σύμβουλο	4
Σκιαγράφημα της A&B	6
Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη: Η προσέγγιση της A&B	10
Ανθρώπινο Δυναμικό	12
Υγιεινή & Ασφάλεια	18
Περιβάλλον	20
Κοινωνική Συνεισφορά	28

Από το Διευθύνοντα Σύμβουλο

Οι αρχές της Εταιρικής Διακυβέρνησης που εφαρμόζει η Α.Ε.Ε. Αργυρομεταλλευμάτων & Βαρυτίνης έχουν στον πυρήνα τους την έννοια της υποχρέωσης λογοδοσίας (accountability) και της συνεργασίας με όλους όσους επηρεάζονται από ή επηρεάζουν τη δραστηριότητά της (stakeholders). Η Α&Β αποδίδει στην κοινωνική της ευθύνη και στο ρόλο της ως ενεργού, συνειδητοποιημένου πολίτη, βαρύτητα αντίστοιχη με αυτήν που αποδίδει στην οικονομική της δραστηριότητα, και θεωρεί ότι έχει την υποχρέωση να παρέχει πληροφόρηση, προς κάθε ενδιαφερόμενο, σχετικά με το έργο της και στους δύο αυτούς τομείς.

Η Α&Β αντιλαμβάνεται την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη ως αναπόσπαστο τμήμα της συνολικής επιχειρηματικής της στρατηγικής, στηριζόμενη στις διαχρονικές εταιρικές της αξίες και στις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης. Η Εταιρία θεωρεί ότι μόνο η προσήλωση στις αρχές αυτές, οι οποίες βασίζονται στο τρίγωνο άνθρωπος-περιβάλλον-οικονομία, εξασφαλίζουν τη βιωσιμότητα και μακροβιότητα μιας επιχείρησης.

Ο Κοινωνικός Απολογισμός έχει σκοπό να παρουσιάσει ολοκληρωμένα τις ενέργειες της Εταιρίας που εκφράζουν την κοινωνική διάσταση του έργου της. Η διάσταση αυτή αποτελεί τη συνισταμένη της πολιτικής της Εταιρίας, καθώς και της συλλογικής προσπάθειας των ανθρώπων της – της διοίκησης, των στελεχών και όλων των εργαζομένων – που ενστερνίζονται τις αρχές της.

Επιδίωξή μας είναι σε αυτούς να προστεθεί σταδιακά και το σύνολο των συνεργατών της Εταιρίας.

Η φετινή έκδοση εστιάζει στην κοινωνική δραστηριότητα της Α&Β κατά το 2002, παρουσιάζει όμως και το ευρύτερο πλαίσιο της πολιτικής που η Εταιρία έχει χαράξει και ακολουθεί διαχρονικά στους τομείς της μέριμνας για το ανθρώπινο δυναμικό της, την υγιεινή και ασφάλεια, το περιβάλλον, τις τοπικές κοινωνίες στις περιοχές όπου δραστηριοποιείται, καθώς και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα του ενδιαφέροντος της Εταιρίας για τη γνώμη όλων όσοι επηρεάζονται από ή επηρεάζουν τη δραστηριότητά της αποτελεί μία σειρά από έρευνες ικανοποίησης τις οποίες ξεκίνησε το 2002.

Μέσα στο έτος, παράλληλα με μια έρευνα ικανοποίησης των πελατών της διεθνώς, η Α&Β εκπόνησε μια εκτεταμένη έρευνα ικανοποίησης των εργαζομένων της, καθώς και του προσωπικού των θυγατρικών της στην Ελλάδα και τη Γερμανία. Τα αποτελέσματα της έρευνας θεωρούνται ιδιαίτερα θετικά, σε σύγκριση με αντίστοιχες εταιρίες στις δύο χώρες, αλλά και σε σχέση με την αντίστοιχη έρευνα που πραγματοποιήσε η Εταιρία το 1998. Οι εργαζόμενοι της Α&Β εκφράζουν ικανοποίηση από το περιεχόμενο και τον τρόπο οργάνωσης της εργασίας τους, καθώς και τα υψηλά επίπεδα ποιότητας, υγιεινής και ασφάλειας που έχει θέσει η Εταιρία. Μια τρίτη έρευνα πραγματοποιείται στις τοπικές κοινωνίες όπου δραστηριοποιείται η Εταιρία στην Ελλάδα, η οποία θα ολοκληρωθεί μέσα στο 2003.

Όπως ο περυσινός, πρώτος Κοινωνικός Απολογισμός, έτσι και ο φετινός επικεντρώνεται στον ελλαδικό χώρο κυρίως, όπου η Εταιρία ενοποιεί τα αποτελέσματά της, και όπου η παρουσία της Α&Β είναι καθοριστική για τις περιοχές στις οποίες αναπτύσσει εξορυκτική και βιομηχανική δραστηριότητα. Σταδιακά, καθώς προωθείται η διαμόρφωση ομοιογενών πολιτικών και διαδικασιών στον Όμιλό μας, και η ενσωμάτωση των απαιτούμενων μηχανισμών στο σύνολο των θυγατρικών μας ανά τον κόσμο, θα καταστεί δυνατή η αναφορά συγκεκριμένων κοινωνικών δράσεων για το σύνολο του Ομίλου. Σε αυτό το πλαίσιο, μετά την πιστοποίηση των ελληνικών εγκαταστάσεων της Εταιρίας κατά ISO 14001 (περιβάλλον), το 2002 σειρά είχε η πιστοποίηση της ΙΚΟ Minerals GmbH, θυγατρικής της Α&Β στη Γερμανία.

Ο φετινός Κοινωνικός Απολογισμός περιλαμβάνει και άλλα δείγματα συστηματικής μεταφοράς και πρακτικής εφαρμογής της κοινωνικής πολιτικής της Α&Β σε θυγατρικές του εξωτερικού, αποδεικνύοντας ότι η κοινωνική διάσταση της επιχειρηματικής στρατηγικής της Εταιρίας κατέχει σημαντική θέση στη διεθνή ανάπτυξη της Α&Β.

Ευθύμιος Ο. Βιδάλης
Διευθύνων Σύμβουλος

Έτος ίδρυσης: **1934**

€291,3 εκατ.
πωλήσεις το 2002

€16,25 εκατ.
καθαρά κέρδη το 2002

48 ορυχεία, εργοστάσια
και κέντρα διανομής

σε **15**
χώρες

14,5% ετήσιος ρυθμός
ανάπτυξης πωλήσεων 1998-2002

Σκιαγράφημα της A&B

Η Α.Ε.Ε. Αργυρομεταλλευμάτων & Βαρυτίνης αποτελεί έναν ελληνικής ιδιοκτησίας όμιλο εταιριών που δραστηριοποιείται στον κλάδο βιομηχανικών ορυκτών, με σημαντική παρουσία στο διεθνή χώρο, μέσω θυγατρικών και συνδεδεμένων με αυτήν εταιριών.

Η Εταιρία ιδρύθηκε το 1934 με πρωτοβουλία του Ευριπίδη Μαυρομάτη και των αδελφών Ηλία και Γεωργίου Ηλιόπουλου, με σκοπό την αξιοποίηση του ορυκτού πλούτου της χώρας. Έκτοτε, στα σχεδόν 70 χρόνια ιστορίας της, ακολουθεί συνεχής αναπτυξιακή πορεία, βασισμένη σε μια δυναμική και ευέλικτη επιχειρησιακή στρατηγική που στοχεύει στην καθετοποίηση και διεθνοποίηση δραστηριοτήτων, με γνώμονα τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης, της κοινωνικής ευαισθησίας και της εταιρικής διακυβέρνησης. Η Εταιρία έχει εισαχθεί στο Χρηματιστήριο Αθηνών από το 1994.

Σήμερα, η Α&B δραστηριοποιείται στην παραγωγή, επεξεργασία και διάθεση βιομηχανικών ορυκτών και μεταλλευμάτων, διαθέτοντας εκτεταμένα αποθέματα και σημαντικά μερίδια στη διεθνή αγορά για τα κυριότερα προϊόντα της, τον μπεντονίτη, τον περλίτη και το βωξίτη. Διαθέτει μεταλλευτικές, βιομηχανικές και εμπορικές εγκαταστάσεις στην Ελλάδα (Φωκίδα και Μήλο), σε πολλές άλλες χώρες της Ευρώπης, τη Βόρεια Αμερική και την Κίνα, και τα προϊόντα της χρησιμοποιούνται σε ένα ευρύτατο φάσμα βιομηχανικών εφαρμογών παγκοσμίως. Το 2002, οι ενοποιημένες πωλήσεις της Α&B ανήλθαν σε €291,3 εκατ. και τα καθαρά κέρδη της σε €16,25 εκατ.

Στην αγορά του μπεντονίτη, η Α&B αποτελεί τη μεγαλύτερη παραγωγό εταιρία στην Ευρώπη, με πωλήσεις άνω του 1 εκατ. τόννων ετησίως. Παράλληλα, η Εταιρία κατέχει ηγετική θέση στην

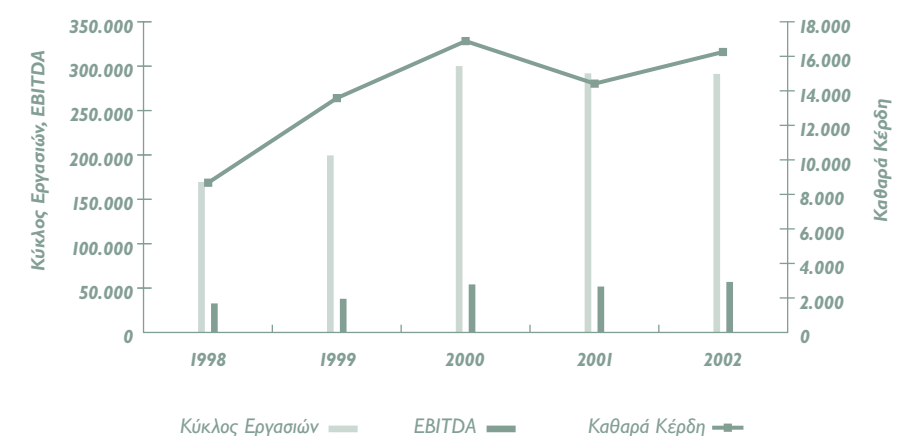
ευρωπαϊκή αγορά του αδιόγκωτου περλίτη, καθώς και στην αγορά των οικοδομικών υλικών στην ανατολική ακτή των Η.Π.Α. και στον τομέα της γεωργίας στη Βόρεια Αμερική. Στον Κλάδο του Βωξίτη, η Α&B δραστηριοποιείται από την ίδρυσή της και έχει καθιερωθεί ως μία από τις σημαντικότερες εταιρίες παραγωγής και προμήθειας βωξίτη υψηλής ποιότητας στην Ευρώπη. Τέλος, η Εταιρία επεξεργάζεται και εμπορεύεται ένα ευρύ φάσμα εξειδικευμένων ορυκτών, που προορίζονται κυρίως για τις αγορές των κεραμικών και της υαλοουργίας, μέσω του Κλάδου Βιομηχανικών Ορυκτών Otavi.

Παράλληλα με τη δραστηριότητά της στα βιομηχανικά ορυκτά, η Α&B, μέσω των θυγατρικών της, τη Μοτοδυναμική Α.Ε.Ε., που αντιπροσωπεύει μεταξύ άλλων τα προϊόντα Yamaha, και την Ergotrak Α.Ε., που αντιπροσωπεύει τα

προϊόντα Case, Linde και Cummins, αναπτύσσει εμπορική δραστηριότητα στις αγορές δικύκλων, προϊόντων θαλάσσης, μηχανημάτων έργων και διακίνησης φορτίων, κινητήρων και ηλεκτροπαραγωγών ζευγών.

Το αντικείμενο της Α&B, και ιδιαίτερα η εξορυκτική διαδικασία, αποτελεί μια δραστηριότητα, η οποία από τη φύση της επεμβαίνει στο περιβάλλον και εντοπίζεται σε περιοχές με περιορισμένη οικονομική ζωή. Οι παράγοντες αυτοί συνέβαλαν στο να συνειδητοποιήσει η Εταιρία από πολύ νωρίς τη σημασία του ρόλου που διαδραματίζει στις τοπικές κοινωνίες όπου είναι παρούσα, ως μία επιχείρηση της οποίας η οικονομική, μεταλλευτική και βιομηχανική δραστηριότητα επηρεάζει άμεσα τη ζωή των κατοίκων των περιοχών αυτών. Για το λόγο αυτό και στηριζόμενη στο σύστημα αξιών των ιδρυτών και της

Εξέλιξη Βασικών Μεγεθών
σε '000 €

Εταιρική Διακυβέρνηση

Η A&B έχει θεσμοθετήσει και ακολουθεί Αρχές Εταιρικής Διακυβέρνησης για την αποτελεσματική διοίκηση και λειτουργία της, οι οποίες αναλύονται σε ειδικό έντυπο, που αναθεωρήθηκε το 2002 προσαρμοζόμενο στις απαιτήσεις του Νόμου 3016/2002. Οι αρχές και οι διαδικασίες που εφαρμόζει η Εταιρία εκτείνονται πέρα από τις νομικές της υποχρεώσεις, με στόχο τη μεγαλύτερη δυνατή διαφάνεια στην οικονομική διαχείριση και τη λειτουργία της γενικότερα.

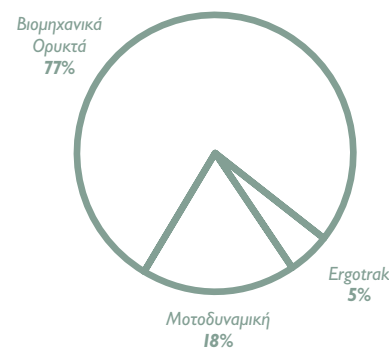
Η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρίας διασφαλίζει την αντικειμενικότητα των αποφάσεών του και ενισχύει το διαχωρισμό μεταξύ ιδιοκτησίας και διοίκησης. Από τα 15 μέλη του, τα 11 είναι μη εκτελεστικά, και από αυτά τα 7 είναι ανεξάρτητα, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που θέτει η ελληνική νομοθεσία. Για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του Διοικητικού Συμβουλίου έχουν θεσμοθετηθεί και λειτουργούν τέσσερις Εποπτικές Επιτροπές, που έχουν ως αποστολή τους τη διασφάλιση της αντικειμενικότητας και τον έλεγχο των πράξεων της εκτελεστικής εξουσίας της Εταιρίας.

Μέρος του Συστήματος Εταιρικής Διακυβέρνησης αποτελεί και το οργανωτικό σχήμα του Ομίλου, βασικό στοιχείο του οποίου αποτελεί η αποκέντρωση της λήψης και εφαρμογής αποφάσεων στο πλαίσιο μίας κοινής στρατηγικής και ενός κεντρικού συστήματος ελέγχου. Η δομή αυτή στοχεύει στην εξισορρόπηση εξουσίας και δύναμης, στην αποδοτικότερη χρήση των πόρων της Εταιρίας και την ορθότερη ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.

Οι ελεγκτικοί μηχανισμοί της A&B περιλαμβάνουν τη Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου, τον Εξωτερικό Έλεγχο και την Επιτροπή Εσωτερικών Ελέγχων.

Η Εταιρία περιβάλλει με τη μέγιστη δυνατή διαφάνεια τις δραστηριότητές της και παρέχει έγκαιρα, με σαφήνεια και ταυτόχρονα σε όλους τους ενδιαφερόμενους, το σύνολο των πληροφοριών που μπορούν να επηρεάσουν τον επενδυτή στις αποφάσεις του σχετικά με τη μετοχή της.

Πωλήσεις Ομίλου
ανά Τομέα Δραστηριότητας

ιδιοκτησίας της, η A&B ανέπτυξε ήδη πριν από αρκετές δεκαετίες, πρωτοβουλίες που αναγνωρίζουν την κοινωνική της ευθύνη και ευαισθησία.

Σήμερα, που έχει ξεκινήσει η σταδιακή κωδικοποίηση της σύγχρονης επιχειρησιακής δεοντολογίας και κοινωνικής ευαισθησίας, η A&B αναγνωρίζει περισσότερο από ποτέ ότι η μέριμνα για το ανθρώπινο δυναμικό, την προστασία του φυσικού και εργασιακού περιβάλλοντος, την οικονομική, πολιτιστική και κοινωνική ζωή των περιοχών όπου δραστηριοποιείται, αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της επιχειρησιακής της λειτουργίας και του στρατηγικού της σχεδιασμού. Για την A&B, η επιχειρηματική και η κοινωνική πολιτική και δραστηριότητα, το σωστό επιχειρείν και το κοινωνικό ευ ποιείν, είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους, αποτελώντας τις δύο όψεις του ίδιου νομίσματος, αυτού που

θα μπορούσε κανείς να ονομάσει υπεύθυνο επιχειρείν.

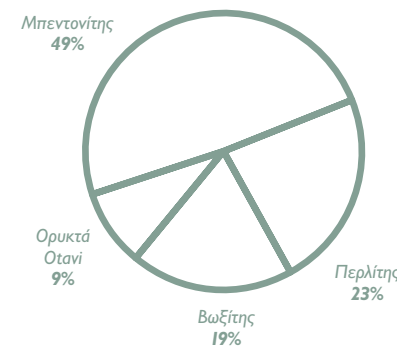
Η στάση της A&B ως ενεργού, συνειδητοποιημένου και υπεύθυνου πολίτη όπως αντικατοπτρίζεται στη Δήλωση Αποστολής του Ομίλου, υπαγορεύεται από τις παραδοχές ότι:

- Η κοινωνική ευημερία είναι αλληλένδετη με την οικονομική ανάπτυξη.
- Βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς κοινωνική συνοχή και ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων.
- Η φροντίδα για τον ανθρώπινο παράγοντα, τον κοινωνικό περίγυρο και το περιβάλλον μπορεί και πρέπει να συμπορεύεται αρμονικά με τη, σε βάθος χρόνου, διατηρήσιμη καλή οικονομική επίδοση της επιχείρησης.

- Η αλληλεξάρτηση μεταξύ επιχείρησης και κοινωνίας επιτάσσει γόνιμο κοινωνικό διάλογο, ιδιαίτερα σε τοπικό επίπεδο, σε κλίμα αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού.

Η A&B, τιμώντας τη σχέση της με τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους και αναγνωρίζοντας την κοινωνική της ευθύνη, η οποία εκτείνεται πέραν της απλής συμμόρφωσης με τους νόμους, έχει αναπτύξει σειρά πρωτοβουλιών και συνεργασιών που στοχεύουν στην εκπλήρωση του ρόλου της ως υπεύθυνου πολίτη, προς όλους όσοι επηρεάζονται ή επηρεάζουν τις δραστηριότητες της επιχείρησης: Προσωπικό, μετόχους, πελάτες, φυσικό περιβάλλον, τοπικές κοινωνίες.

Πωλήσεις Βιομηχανικών Ορυκτών
ανά Προϊόν

Πιο συγκεκριμένα, ως προς τους μετόχους της, η Εταιρία έχει προχωρήσει σε:

- Εφαρμογή αρχών και διαδικασιών εταιρικής διακυβέρνησης πριν και πέρα από τις νομικές της υποχρεώσεις.
- Διαχωρισμό μεταξύ της ιδιοκτησίας και των αρχικών μετόχων αφενός, και της διαχείρισης των εταιρικών πραγμάτων αφετέρου.
- Ανεξάρτητο σύστημα επιχειρησιακού ελέγχου.
- Έγκαιρη και έγκυρη πληροφόρηση των μετόχων.

Ως προς τους πελάτες, η A&B επιδιώκει να αναπτύσσει σχέσεις συνεργασίας, βασισμένες στην αμοιβαία εμπιστοσύνη και την ικανοποίηση των αναγκών τους σε βάθος χρόνου. Ο σεβασμός της Εται-

Πωλήσεις Βιομηχανικών Ορυκτών
ανά Γεωγραφική Περιοχή

ρίας προς όλους τους συνεργάτες της, που έχουν συνδέσει τα συμφέροντά τους μαζί της, καθώς και η φήμη της ως αξιόπιστου προμηθευτή αποτελούν βασικές προτεραιότητες, αλλά και συντελεστές της επιτυχίας της. Στο πλαίσιο αυτό, η Εταιρία αποσκοπεί:

- Στη δημιουργία μακροχρόνιων σχέσεων με τους πελάτες, βασισμένων στο κοινό συμφέρον.
- Στην υψηλή ποιότητα και ποιοτική διασφάλιση των προϊόντων της.
- Στη συνεχή βελτίωση των προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχει, με στόχο τη διαρκή αύξηση της αξίας και συμβολής τους στην παραγωγική διαδικασία των πελατών της.
- Στη διαφύλαξη της αξιοπιστίας της σε όλες τις συναλλαγές.

Το 2002, η Εταιρία εκπόνησε εκτεταμένη έρευνα ικανοποίησης των πελατών της σε 26 χώρες, η οποία επιβεβαίωσε τη θετική της πορεία και την ιδιαίτερη έμφαση που δίνει στην ποιότητα, την καινοτομία και την εξυπηρέτηση.

Περισσότερες πληροφορίες, ως προς την επιχειρηματική στρατηγική της A&B και τις σχέσεις της με τους πελάτες και μετόχους της, παρατίθενται στο χωριστό τεύχος του Ετήσιου Απολογισμού. Στον παρόντα Κοινωνικό Απολογισμό εμφανίζονται με μεγαλύτερη πληρότητα οι πτυχές της κοινωνικής πολιτικής της A&B όσον αφορά το προσωπικό, το φυσικό και εργασιακό περιβάλλον και τον κοινωνικό περίγυρο.

Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη: Η προσέγγιση της A&B

Η κοινωνική πολιτική της A&B αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της επιχειρησιακής της στρατηγικής. Η αναγνώριση από την Εταιρία της κοινωνικής της ευθύνης, εκφράζεται μέσα από μία σειρά συγκεκριμένων πολιτικών πρακτικών και δράσεων που έχει αναπτύξει, σε σχέση με το ανθρώπινο δυναμικό της, την υγιεινή και ασφάλεια στους χώρους εργασίας, το περιβάλλον, τις τοπικές κοινωνίες όπου είναι παρούσα, αλλά και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο γενικότερα.

Για την A&B, η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης, και του τριγώνου κοινωνία – περιβάλλον – οικονομία στο οποίο έχει στηρίξει τη στρατηγική της. Το οικονομικό σκέλος του τριγώνου αφορά στην αμιγώς παραγωγική, εξορυκτική και βιομηχανική, δραστηριότητα της Εταιρίας.

Η σημασία που αποδίδει η A&B στο κοινωνικό σκέλος του τριγώνου διαφαίνεται από την ύπαρξη ξεχωριστής Διεύθυνσης Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης & Επικοινωνίας, που συντονίζει την κοινωνική πολιτική του Ομίλου. Παράλληλα, η λειτουργία Τμήματος Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού στη Διεύθυνση Ανθρώπινων Πόρων της A&B, στοχεύει στη συνεχή ανάπτυξη των εργαζομένων της Εταιρίας με την ανάπτυξη και εφαρμογή σύγχρονων και αξιοκρατικών συστημάτων διοίκησης προσωπικού, με την παρακολούθηση και κάλυψη εκπαιδευτικών αναγκών και την ενδυνάμωση μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες. Επιπλέον, η υγιεινή και ασφάλεια στους χώρους εργασίας διασφαλίζεται μέσα από διαδικασίες που αναπτύσσονται και ελέγχονται από ειδική κεντρική υπηρεσία. Τέλος, το περιβαλλοντικό σκέλος του τριγώνου της βιώσιμης ανάπτυξης εκφράζεται μέσα από την

περιβαλλοντική πολιτική που αναπτύσσει το Τμήμα Περιβάλλοντος της Διεύθυνσης Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης & Επικοινωνίας, καθώς και από τη γενικότερη αρχή της Εταιρίας για ορθολογική διαχείριση των φυσικών πόρων, με σεβασμό στο περιβάλλον.

Οι κοινωνικές και περιβαλλοντικές δράσεις της A&B περιγράφονται διεξοδικά σε αυτό το τεύχος του Κοινωνικού Απολογισμού της Εταιρίας. Όπως και πέρυσι, έτσι και το 2002, το περιεχόμενό του εστιάζεται στον Ελλαδικό χώρο, όπου η Εταιρία ενοποιεί τα αποτελέσματά της και όπου η παρουσία της A&B είναι καθοριστική για τις περιοχές όπου δραστηριοποιείται.

Στην Ελλάδα απασχολείται το 62% του προσωπικού του Ομίλου, και εκεί επίσης βρίσκονται τα περισσότερα από τα ορυχεία και μεταλλεία της Εταιρίας. Η εξορυκτική διαδικασία, αποτελεί μία δραστη-

ριότητα έντασης εργασίας, η οποία από την φύση της επεμβαίνει στο περιβάλλον, και εντοπίζεται σε περιοχές με περιορισμένη άλλη οικονομική δραστηριότητα, όπως είναι η Φωκίδα και η Μήλος. Συνεπώς, σε αυτές τις περιοχές της Ελλάδας, ο οικονομικός και κοινωνικός ρόλος της Εταιρίας είναι ιδιαίτερα αυξημένος, όπως και η περιβαλλοντική της ευθύνη.

Η σταδιακή ενοποίηση των θυγατρικών εταιριών του Ομίλου της A&B και η ένταξή τους σε ένα ενιαίο σύστημα, ανεξάρτητα από νομικά πρόσωπα και γεωγραφικές θέσεις, σε συνδυασμό με την πρακτική εφαρμογή των αξιών της Εταιρίας σε παγκόσμιο επίπεδο, λαμβάνοντας ταυτόχρονα υπόψη τις τοπικές ιδιομορφίες κάθε περιοχής, θα καταστήσει δυνατή την αναφορά συγκεκριμένων δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης για το σύνολο του Ομίλου. Ήδη, στο φετινό Απολογισμό περιλαμβάνονται

δείγματα μεταφοράς και έμπρακτες εφαρμογές της κοινωνικής πολιτικής της A&B σε θυγατρικές του εξωτερικού.

Παράλληλα και σε συνδυασμό με τις δράσεις που αναπτύσσει αυτόνομα η A&B σε σχέση με την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, έχει καλλιεργήσει και μία σειρά ευρύτερων συνεργασιών μέσα από θεσμοθετημένα κλαδικά και επιχειρηματικά όργανα, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, προκειμένου να συμμετέχει ενεργά στη διαδικασία χάραξης και προώθησης της κοινωνικής και αναπτυξιακής πολιτικής σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η Εταιρία αποτελεί ενεργό μέλος συλλογικών οργάνων όπως ο Σύνδεσμος Μεταλλευτικών Επιχειρήσεων (ΣΜΕ), και οι ενώσεις Euromines, Eurometaux και Industrial Minerals Association – Europe (IMA), που εκπροσωπούν τον κλάδο στο διάλογο που διεξάγεται για την βιώσιμη ανάπτυξη σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επιπλέον, η A&B αποτελεί ιδρυτικό μέλος και συμμετέχει στο Διοικητικό Συμβούλιο του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, που έχει ως στόχο την προώθηση της έννοιας της κοινωνικής ευαισθησίας και ευθύνης των επιχειρήσεων και, την προαγωγή της κοινωνικής συνοχής μέσα από την ανάδειξη και εφαρμογή βέλτιστων πρακτικών (best practices).

Ανθρώπινο Δυναμικό

Δύναμη Προσωπικού του Ομίλου της A&B (τέλος έτους)	2001	2002
A&B	754	746
Μοτοδυναμική Α.Ε.Ε.	86	96
Ergotrak A.E.	61	64
Λοιπές	18	20
Σύνολο Ελλάδας	919	926
Askana Ltd.	100	117
IKO Minerals GmbH	242	256
IKO Minerals S.A.R.L.	34	28
IKO Minerals Kft		19
Otavi Minerals GmbH	119	64
Otavi Iberica S.L.u.	17	15
Saba & Pabalk	6	5
Sarda Perlite S.r.l.	15	15
SHIMCO Ltd.	38	40
S&B North America	8	10
Σύνολο	1.498	1.495

Η σωστή διαχείριση, ανάπτυξη και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού βρίσκεται στο επίκεντρο της επιχειρησιακής φιλοσοφίας και πρακτικής της A&B. Η ικανότητα προσέλκυσης, ανάπτυξης και διατήρησης ικανών ανθρώπων αποτελεί παράγοντα πρωταρχικής σημασίας για την παραγωγικότητα της επιχείρησης, το επίπεδο εξυπηρέτησης των πελατών, τη φήμη και την εικόνα της. Παράλληλα, η μέριμνα της Εταιρίας για τους εργαζόμενους αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο της κοινωνικής της πολιτικής.

Η ανάπτυξη της A&B σε παγκόσμιο επίπεδο έχει οδηγήσει στην ανάγκη ενοποίησης και διαμόρφωσης ενός κοινού κώδικα και στον τομέα του ανθρώπινου δυναμικού, με ενιαίους μηχανισμούς και διαδικασίες που μεταφράζουν τις εταιρικές αξίες σε συγκεκριμένες δράσεις, προσαρμοσμένες στις τοπικές ιδιαιτερότητες, θεσμικές και κοινωνικές, της κάθε

περιοχής. Πέρα από την πιστή τήρηση της εργατικής νομοθεσίας σε κάθε χώρα, ιδιαίτερες προσπάθειες καταβάλλονται σε θυγατρικές εταιρίες της A&B, που δραστηριοποιούνται σε χώρες με ιδιότυπα εργασιακά καθεστώτα, όπως για παράδειγμα η Κίνα και η Δημοκρατία της Γεωργίας, για την εφαρμογή κανόνων απασχόλησης συνεπών με τις πάγιες πρακτικές της Εταιρίας και τις βασικές συμβάσεις του Παγκόσμιου Οργανισμού Εργασίας. Προωθούνται επίσης προγράμματα ασφαλιστικής κάλυψης, υγιεινής και ασφάλειας και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού σε βαθμό πολύ υψηλότερο από εκείνον που θέτει η νομοθεσία κάθε χώρας.

Η ενοποίηση πολιτικών και διαδικασιών, το 2002, προχώρησε ενεργά στη Γερμανία, όπου βρίσκεται και το μεγαλύτερο ποσοστό ανθρώπινου δυναμικού της Εταιρίας μετά την Ελλάδα, με

την εφαρμογή ενιαίας πολιτικής καθορισμού διαχείρισης και εξέλιξης των αμοιβών του προσωπικού. Παράλληλα, προχώρησε και η διάχυση και εφαρμογή των συμμετοχικών μεθόδων και διαδικασιών που έχει υιοθετήσει και εφαρμόζει η Εταιρία.

Απασχολούμενο προσωπικό

Σε ενοποιημένη βάση, το σύνολο του προσωπικού του Ομίλου στην Ελλάδα και στο εξωτερικό διαμορφώθηκε το 2002 σε 1.495 άτομα. Ο αριθμός αυτός διατηρείται στα ίδια περίπου επίπεδα τα τελευταία χρόνια, αλλά και μέσα στο χρόνο, καθώς το αντικείμενο της A&B δεν χαρακτηρίζεται από εποχικότητα. Ο δείκτης κινητικότητας του προσωπικού διατηρήθηκε και το 2002 σε χαμηλά επίπεδα, κάτω από το 3% του συνόλου των εργαζομένων.

Το μεγαλύτερο ποσοστό του προσωπικού, 62% ή 926 άτομα, εργάζεται στην Ελλάδα και κυρίως (κατά 70% περίπου) σε περιοχές με μικρό σχετικά πληθυσμό και περιορισμένη λοιπή βιομηχανική δραστηριότητα (Μήλος και Φωκίδα). Στη Γερμανία εργάζεται το 21% των εργαζομένων του Ομίλου.

Πέραν του άμεσα απασχολούμενου προσωπικού της A&B, 250 άτομα περίπου απασχολούνται έμμεσα στις δραστηριότητες της Εταιρίας σε διαρκή βάση, ως προσωπικό εργολάβων.

Το 61% του προσωπικού της A&B παγκοσμίως έχει μέσο όρο ηλικίας από 30 έως 50 ετών. Σημαντικό ποσοστό του προσωπικού, 25% του συνόλου, έχει πολυετή πείρα στην επιχείρηση, με 21 και πλέον χρόνια υπηρεσίας, ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό, 41%, είναι σχετικά καινούργιο στην Εταιρία με 0-5 χρόνια υπηρεσίας.

Μολονότι η φύση της εξορυκτικής δραστηριότητας της A&B δεν ευνοεί την απασχόληση των γυναικών, 18% του συνόλου του προσωπικού είναι γυναίκες, ενώ στις κεντρικές υπηρεσίες το ποσοστό αυτό υπερβαίνει το 34%. Μεταξύ των μελών της Διευθυντικής Ομάδας δύο είναι γυναίκες, όπως επίσης τέσσερα από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Το 2002 εξομοιώθηκε το σύστημα αμοιβών της A&B στις θυγατρικές εταιρίες της στη Γερμανία και τη Γαλλία.

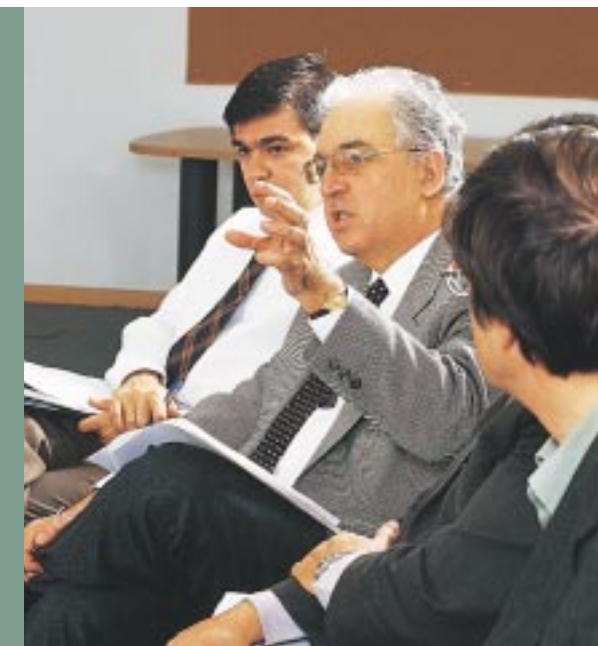
Με αφετηρία τη μεθοδολογία HAY και σε συνεργασία με το γραφείο της HAY στη Γερμανία, δημιουργήθηκαν ομάδες εργασίας με τη συμμετοχή αρμόδιων στελεχών από τη Γαλλία, τη Γερμανία και την Ελλάδα, οι οποίες είχαν την ευθύνη υλοποίησης του έργου. Ειδικότερα, έγινε αξιολόγηση των θέσεων και κατάταξη των στελεχών σε μισθολογικά κλιμάκια, με βάση την ίδια μεθοδολογία και τις ίδιες διαδικασίες που ακολουθούνται και στην Ελλάδα.

Στη συνέχεια και με βάση τα μισθολογικά δεδομένα της γερμανικής και γαλλικής αγοράς εργασίας, διαμορφώθηκε το σύστημα καθορισμού, διαχείρισης

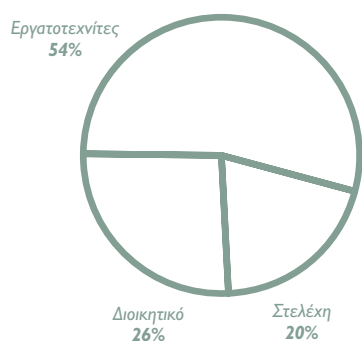
και εξέλιξης των αμοιβών των στελεχών στις θυγατρικές των χωρών αυτών, με τις ίδιες αρχές που ισχύουν και στην Ελλάδα, προσαρμοσμένες όμως, στο ιδιαίτερο νομικό και εργασιακό καθεστώς της κάθε χώρας.

Παράλληλα, καθορίστηκε το σύστημα αμοιβών του διοικητικού και τεχνικού προσωπικού έτσι ώστε να συμβαδίζει με το αντίστοιχο σύστημα στην Ελλάδα, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τις τοπικές νομικές και εργασιακές ιδιαιτερότητες.

Η διαδικασία εφαρμογής ολοκληρώθηκε με σειρά ενημερωτικών παρουσιάσεων σε όλο το προσωπικό και με σειρά εκπαιδευτικών συναντήσεων με τους τοπικούς αρμόδιους διευθυντές καθώς και το τοπικό τμήμα Ανθρώπινου Δυναμικού.

Κατανομή Προσωπικού ανά Κατηγορία

Αμοιβές – Λοιπές παροχές

Στο πλαίσιο της προσπάθειας προσέλκυσης, διατήρησης και παρακίνησης των στελεχών της, η Εταιρία εφαρμόζει συστήματα καθορισμού, διαχείρισης και εξέλιξης των αμοιβών του προσωπικού, χαρακτηριζόμενα από διαφάνεια, αντικειμενικότητα και συνέπεια, με στόχο την επίτευξη εσωτερικής ισορροπίας και αξιοκρατίας, αλλά και εξωτερικής ανταγωνιστικότητας.

Ειδικότερα για τα στελέχη, το σύστημα αμοιβών της Εταιρίας βασίζεται στη διεθνώς αναγνωρισμένη και καταξιωμένη μεθοδολογία της εταιρίας συμβούλων HAY και προβλέπει την κατάταξη των θέσεων, και κατ' αντιστοιχία των στελεχών που τις κατέχουν, σε μισθολογικά κλιμάκια με βάση την αξιολόγηση της σχετικής βαρύτητας της κάθε θέσης μέσα στον οργανισμό.

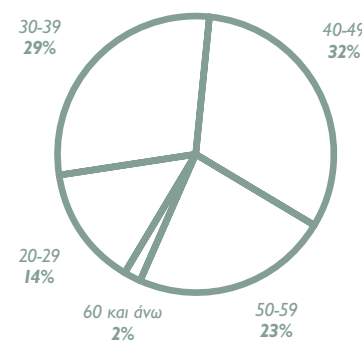
Πέραν του συστήματος σταθερών αμοιβών, η Εταιρία παρέχει στους εργαζομένους της και μεταβλητές αμοιβές, είτε με τη μορφή ετήσιας έκτακτης αμοιβής σχετιζόμενης άμεσα με την επίτευξη καθορισμένων στόχων, είτε με τη μορφή πριμ παραγωγικότητας ή άλλων κινήτρων. Μέρος του συστήματος μεταβλητών αμοιβών αποτελεί και ο θεσμός συμμετοχής του προσωπικού στα κέρδη της A&B, καθώς και το τριετές πρόγραμμα δικαιωμάτων προαίρεσης για τα ανώτερα στελέχη, που εφαρμόζεται από το 2001.

Το 2002 ολοκληρώθηκε η προσπάθεια αναθεώρησης του συστήματος κινήτρων που ισχύει για το τεχνικό και διοικητικό προσωπικό των εγκαταστάσεων της Εταιρίας στη Φωκίδα και τη Μήλο. Αλλαγές στην οργανωτική δομή, νέες πρακτικές και μέθοδοι εργασίας, καθώς και νέα δεδομένα και αναπτυξιακές

προοπτικές των δραστηριοτήτων της Εταιρίας δημιουργούν την ανάγκη περιοδικού επανασχεδιασμού των κινήτρων, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στη σύγχρονη πραγματικότητα. Οι κύριες αρχές στις οποίες βασίστηκε η προσπάθεια αναθεώρησης ήταν αυτές της συμμετοχής των εργαζομένων στο σχεδιασμό, της μεγαλύτερης διαφάνειας, της χρήσης μετρήσιμων δεικτών απόδοσης και παραγωγικότητας, και της ενίσχυσης του ομαδικού πνεύματος.

Μέσα στο 2002 ξεκίνησε και ολοκληρώθηκε η εφαρμογή εξομοίωσης του συστήματος αμοιβών της Εταιρίας, που βασίζεται στη μεθοδολογία HAY, και στις θυγατρικές της A&B στη Γερμανία και τη Γαλλία.

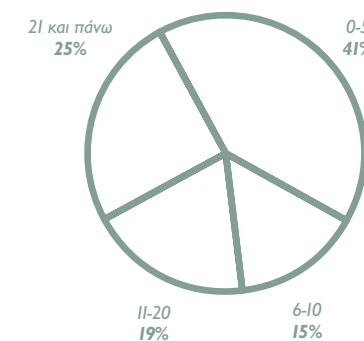
Κατανομή Προσωπικού ανά Ηλικία

Η Εταιρία, εκτός από τις πάσης φύσεως χρηματικές αμοιβές, προσφέρει στους εργαζομένους της σειρά κοινωνικών παροχών που περιλαμβάνουν:

- Ασφάλιση για ατυχήματα και απώλεια εισοδήματος.
- Πρόσθετα προγράμματα νοσοκομειακής, εξωνοσοκομειακής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.
- Ιδιωτικό συνταξιοδοτικό πρόγραμμα.
- Υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας και ψυχολογικής στήριξης από Κοινωνική Λειτουργό.

Κατανομή Προσωπικού ανά Έτη Υπηρεσίας

Εκπαίδευση-Επιμόρφωση

Η συνεχής ανάπτυξη των εργαζομένων, μέσω της εκπαίδευσης και άλλων πρωτοβουλιών, αποτελεί για την A&B αναπόσπαστο κομμάτι της φιλοσοφίας και της λειτουργίας της. Η συστηματική εκπαίδευση του προσωπικού οδηγεί στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους, τη βελτίωση της ατομικής τους απόδοσης και, κατ' επέκταση, συντελεί στην αύξηση της παραγωγικότητας και της αποτελεσματικότητας της Εταιρίας. Για την Εταιρία το εκπαιδευτικό κόστος αποτελεί πραγματική επένδυση με άμεσα θετικά αποτελέσματα στην αποδοτικότητα του οργανισμού. Επιπλέον, η Εταιρία προσφέρει στους ανθρώπους της ευκαιρίες ανάπτυξης και με άλλους τρόπους, όπως τη συμμετοχή σε διατμηματικές ομάδες εργασίας και συλλογικά όργανα, την περιοδική αλλαγή θέσεως εργασίας (rotation) κ.λπ.

Κατά τη διάρκεια του 2002, η Εταιρία πραγματοποίησε εκπαιδευτικά προγράμματα που κάλυψαν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων: οικονομικά, λογιστικά, τεχνικά, διοίκηση, υγιεινή και ασφάλεια στους χώρους εργασίας, ξένες γλώσσες και ειδικά επιχειρησιακά θέματα. Συνολικά, το 2002 εκπαιδεύτηκε το 75% περίπου του προσωπικού της A&B στην Ελλάδα και πραγματοποιήθηκαν περί τις 15.000 ώρες εκπαίδευσης, που αντιστοιχούν σε 27 ώρες περίπου ανά εργαζόμενο ετησίως.

Στο πλαίσιο της εφαρμοζόμενης πολιτικής πλήρους κάλυψης του κόστους εκπαίδευσης επιλεγμένων στελεχών της Εταιρίας για απόκτηση πτυχίου MBA (Master in Business Administration), σε καταξιωμένα εκπαιδευτικά ιδρύματα στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, το 2002 εντάχθηκε ένα επιπλέον άτομο για παρακολούθηση προγράμματος MBA στην Αγγλία. Συνολικά, από το 1994 που

Έρευνα Ικανοποίησης Εργαζομένων

Η A&B δίνει ιδιαίτερη έμφαση στη συνεχή βελτίωση του εργασιακού κλίματος και τη διατήρησή του σε υψηλά επίπεδα. Για το λόγο αυτό, κατά τακτά χρονικά διαστήματα πραγματοποιεί έρευνες ικανοποίησης μεταξύ των εργαζομένων. Τα αποτελέσματα αυτών των ερευνών αποτελούν εφελκυστικό για τον καθορισμό των ενεργειών βελτιστοποίησης του εργασιακού κλίματος.

Σε αυτό το πλαίσιο πραγματοποιήθηκε το 2002, για δεύτερη χρονιά σε 4 χρόνια, νέα έρευνα ικανοποίησης των εργαζομένων στην Εταιρία, συμπεριλαμβανομένων αυτή τη φορά και των θυγατρικών της στην Ελλάδα και τη Γερμανία. Στόχος της έρευνας ήταν μεταξύ άλλων:

- Η πληρέστερη κατανόηση των αντιλήψεων των εργαζομένων για τα χαρακτηριστικά της Εταιρίας, τον τρόπο οργάνωσης και το εργασιακό περιβάλλον.
- Η μέτρηση του βαθμού ικανοποίησης των εργαζομένων σήμερα και σε σύγκριση με το παρελθόν.

ισχύει αυτή η πολιτική, έχουν ενταχθεί στο πρόγραμμα 13 στελέχη, εκ των οποίων 6 σε ιδρύματα στην Ελλάδα, 5 στη Μεγάλη Βρετανία, 1 στις Η.Π.Α. και 1 στην Τουρκία.

Στο πλαίσιο της σταδιακής ενοποίησης συστημάτων και διαδικασιών του Ομίλου, ο επόμενος στόχος είναι να τεθούν κοινές πολιτικές εκπαίδευσης και ανάπτυξης των εργαζομένων σε όλες τις εταιρίες του Ομίλου. Ήδη, στην Κίνα, τα τελευταία 3 χρόνια η Εταιρία χρηματοδοτεί μαθήματα Αγγλικών για τους εργαζομένους, με ιδιαίτερα θετικά αποτελέσματα.

Η A&B εκδηλώνει το ενδιαφέρον της για την εκπαίδευση και μέσα από ένα εκτεταμένο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης σπουδαστών στις εγκαταστάσεις της, προετοιμάζοντας έτσι αυριανά στελέχη όχι μόνο για τις δικές της ανάγκες, αλλά και για τις ανάγκες της ελληνικής οικο-

νομίας γενικότερα. Μέσα στο 2002 εκπαιδεύτηκαν περισσότερα από 100 άτομα στη Μήλο και τη Φωκίδα.

Παράλληλα, στελέχη της Εταιρίας δίνουν συχνά διαλέξεις σε σπουδαστές και νέους για ζητήματα οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων, αλλά και εξειδικευμένα θέματα που αφορούν τον κλάδο. Στο πλαίσιο αυτό, η A&B συμμετέχει ενεργά στο πιλοτικό πρόγραμμα «Επιχειρηματικότητα των Νέων», που έχει δρομολογήσει ο Σύνδεσμος Ελληνικών Βιομηχανιών σε συνεργασία με το διεθνή μη κερδοσκοπικό οργανισμό Junior Achievement International και το Ελληνικό Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Συμμετοχικές Διαδικασίες

Η εφαρμογή μεθόδων και διαδικασιών συμμετοχικής διοίκησης με βάση τη μεθοδολογία Adizes και σε συνεργασία με το ομώνυμο Ινστιτούτο, τις οποίες η Εταιρία έχει υιοθετήσει από το 1990, συνεχίστηκε και το 2002. Η χρήση συμμετοχικών διαδικασιών στοχεύει στη συνεχή οργανωτική και λειτουργική βελτίωση και ανανέωση, την ενίσχυση της πολυεπίπεδης επικοινωνίας και διαφάνειας, τη μεγαλύτερη διάχυση των εταιρικών αξιών και αρχών και τη δημιουργία κλίματος αμοιβαίας εμπιστοσύνης και σεβασμού σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων της Εταιρίας.

Το 2002 έγινε ιδιαίτερη προσπάθεια διάχυσης και εφαρμογής των συμμετοχικών μεθόδων και διαδικασιών και στις θυγατρικές της A&B, κυρίως στη Γερμανία. Το προσωπικό εκπαιδεύτηκε στις αρχές και

Από τα αποτελέσματα της έρευνας προέκυψε ότι οι εργαζόμενοι στην A&B και στις θυγατρικές της στην Ελλάδα και τη Γερμανία απολαμβάνουν πολύ καλές συναδελφικές σχέσεις, διακρίνονται για το ομαδικό τους πνεύμα, είναι πολύ ικανοποιημένοι από το περιεχόμενο της εργασίας τους και τον προϊστάμενό τους, ενώ αξιολογούν πολύ θετικά την έμφαση που δίνει η Εταιρία σε θέματα ποιότητας και υγιεινής και ασφάλειας.

Λιγότερο θετικές ήταν οι αντιλήψεις των εργαζομένων σχετικά με το επίπεδο άγχους και φόρτου εργασίας, καθώς και την ισορροπία μεταξύ προσωπικής και επαγγελματικής ζωής.

Σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα ικανοποίησης εργαζομένων, που είχε πραγματοποιηθεί το 1998 στην A&B στην Ελλάδα, διαπιστώθηκαν θετικές αλλαγές τόσο στις αντιλήψεις των εργαζομένων για τα χαρακτηριστικά της Εταιρίας, όσο και στην ικανοποίηση που αντλούν από διάφορους εργασιακούς παράγοντες, όπως το περιεχόμενο της εργασίας, το κλίμα καινοτομίας και την εμπιστοσύνη στη Διοίκηση.

Η έρευνα μεταξύ των εργαζομένων θα επαναλαμβάνεται κάθε 2-3 χρόνια, για να παρακολουθείται διαχρονικά η εξέλιξη του επιπέδου ικανοποίησης και να διαπιστώνεται ο αντίκτυπος των αλλαγών που πραγματοποιούνται στην Εταιρία. Παράλληλα, έχει ξεκινήσει η προσπάθεια εντοπισμού και συστηματικής επίλυσης των θεμάτων που χρειάζονται βελτίωση, όπως αυτά υποδείχθηκαν από την έρευνα, χρησιμοποιώντας τις συμμετοχικές διαδικασίες που έχει θεσπίσει η Εταιρία.

πρακτικές της μεθοδολογίας Adizes, ενώ πραγματοποιήθηκαν διαγνωστικές συναντήσεις για τον εντοπισμό προβλημάτων με τη συμμετοχή Γερμανών και Ελλήνων στελεχών, που οδήγησαν στη δημιουργία των απαραίτητων ομάδων για την επίλυσή τους. Μέσα από τις διαδικασίες αυτές ενισχύεται το ομαδικό πνεύμα και η συνεργασία και επιδιώκεται η δημιουργία κοινής εταιρικής κουλτούρας.

Σε αυτό το πλαίσιο, έχει δημιουργηθεί μία ομάδα εκπαιδευμένων συντονιστών (integrators) από την Ελλάδα αλλά και από τις θυγατρικές της A&B στο εξωτερικό, η οποία συμβάλλει στη διάχυση της μεθοδολογίας στην Εταιρία και την εγκαθίδρυση ενός ενιαίου τρόπου λήψης και υλοποίησης αποφάσεων.

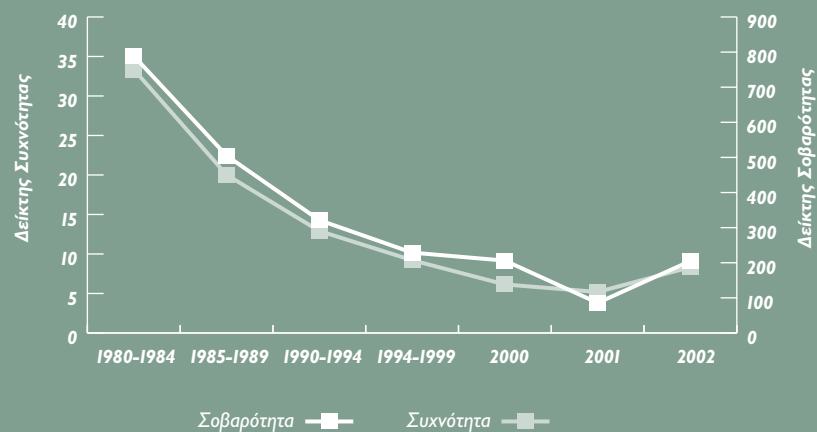
Εσωτερική επικοινωνία

Η A&B δίνει μεγάλη έμφαση στην αμφίδρομη εσωτερική επικοινωνία, με στόχο τόσο την αλληλοενημέρωση, όσο και τη μετάδοση των εταιρικών αξιών μέσα από συγκεκριμένες δράσεις.

Για την καλύτερη επικοινωνία χρησιμοποιείται συστηματικά μια σειρά από μέσα, όπως η εταιρική εφημερίδα σε τρεις γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά, γερμανικά), ειδικές εκδόσεις, εγκύκλιοι, συναντήσεις, συνεδριακές εκδηλώσεις, εκδηλώσεις ψυχαγωγικού ή ενημερωτικού χαρακτήρα κ.ά.

Το 2002, με αφορμή την εφαρμογή του Προγράμματος Πήγασος, μιας ολοκληρωμένης και ενιαίας πλατφόρμας πληροφορικής με βάση το σύστημα SAP στην Ελλάδα και τη Γερμανία, εκδόθηκε ειδικό ενδοεταιρικό δελτίο επικοινωνίας, το Pegasus Flash, το οποίο κυκλοφορεί περιοδικά, στοχεύοντας στην κοινή ενημέρωση και τη δημιουργία κοινής γνώσης για τα καινούρια συστήματα και τις νέες μεθόδους που προωθούνται στην Εταιρία.

Δείκτες Συχνότητας και Σοβαρότητας Ατυχημάτων (Μήλος & Φωκίδα)

Συχνότητα: Αριθμός συμβάντων $\times 10^6$ / Σύνολο ωρών εργασίας
Σοβαρότητα: Αριθμός χαμένων ημερομισθίων $\times 10^6$ / Σύνολο ωρών εργασίας

Υγιεινή & Ασφάλεια

Η Υγιεινή και Ασφάλεια στους χώρους εργασίας αποτελεί για την A&B μη διαπραγματεύσιμη ή αμφισβητήσιμη εταιρική αξία και βασική προτεραιότητα σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων της.

Σε αυτό το πλαίσιο εφαρμόζεται ένα πολύπλευρο πρόγραμμα, κύρια στοιχεία του οποίου είναι:

- Η απόλυτη τήρηση της σχετικής νομοθεσίας και, σε πολλές περιπτώσεις, η εφαρμογή ακόμη αυστηρότερων κανονισμών και ρυθμίσεων.
- Η λειτουργία Γραφείου Υγιεινής και Ασφάλειας στις μεγάλες μονάδες παραγωγής της Εταιρίας και τις κεντρικές υπηρεσίες.
- Η απασχόληση στους εργασιακούς χώρους μηχανικών-τεχνικών ασφαλεί-

ας, ειδικευμένων γιατρών εργασίας και νοσοκόμων, που συνεπικουρούνται από ειδικά εκπαιδευμένο σώμα μελών του προσωπικού.

- Η χρησιμοποίηση από τους εργαζομένους των πιο σύγχρονων μέσων ατομικής προστασίας όπου αυτό απαιτείται (π.χ. κράνη, ωτοασπίδες, ειδικά προστατευτικά κ.ά.).
- Η ένταξη του προσωπικού σε ειδικά προγράμματα εκπαίδευσης.
- Η συνεχής επίβλεψη των χώρων εργασίας και η εκτίμηση των δυναμικών κινδύνων, οι τακτικές εσωτερικές επιθεωρήσεις και ανασκοπήσεις ασφαλείας.
- Ο εξοπλισμός όλων των εγκαταστάσεων της εταιρίας με τα απαραίτητα όργανα και μέσα ελέγχου και προστασίας.

- Η αναγνώριση των φυσικών ή ανθρωπογενών κινδύνων μεγάλης έκτασης και η εκπόνηση αντίστοιχων Σχεδίων Έκτακτης Ανάγκης.

Το 2002, οι δείκτες συχνότητας και σοβαρότητας των ατυχημάτων στις εγκαταστάσεις της εταιρίας στη Μήλο και τη Φωκίδα παρουσίασαν αύξηση σε σχέση με τους αντίστοιχους του 2001. Εντούτοις, οι δείκτες διατηρούν τη μεσοχρόνια πτωτική τους τάση, ενώ παράλληλα διαμορφώνουν νέους χαμηλότερους μέσους όρους και μικρότερο εύρος διακύμανσης των τιμών των δεικτών για την περίοδο 1998-2002. Για τις υπόλοιπες δραστηριότητες στην Ελλάδα (κεντρικά εργαστήρια, εγκατάσταση διόγκωσης περλίτη στη Ριτσώνα και στα κεντρικά γραφεία), οι καταγραφές συμβάντων για το έτος 2002 είναι μηδενικές.

Τα αποτελέσματα αυτά:

- Αναδεικνύουν τη συστηματική και σε βάθος χρόνου εργασία για τη δημιουργία υπόβαθρου στον τομέα Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας, που μπορεί να διατηρεί μια σταθερά πτωτική πορεία των δεικτών ατυχημάτων.
- Επιβεβαιώνουν όμως και την αναγκαιότητα σχεδιασμού και εφαρμογής μιας καινοτόμου δράσης, ικανής να επηρεάσει και να επιταχύνει την πορεία προς το στόχο για μηδέν ατυχήματα.

Αναγνωρίζοντας το άριστο αποτέλεσμα σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας ως το μόνο αποδεκτό, η A&B προχώρησε στη μελέτη και στο σχεδιασμό της σχετικής πρωτοβουλίας «Μηδέν Ατυχήματα».

Η πρωτοβουλία ανακοινώθηκε στο τέλος του 2002 και είναι ήδη σε πλήρη εξέλιξη. Στοχεύει στην απόδοση μεγαλύτερης βαρύτητας στην πρόληψη, με τη συμμετοχή των εργαζομένων στη διαχείριση των μη ασφαλών ενεργειών κατά την εκτέλεση της εργασίας, έτσι ώστε το θετικό της αποτέλεσμα να αποτελέσει μη αναστρέψιμη κατάκτηση του ανθρώπινου δυναμικού της επιχείρησης.

Μέσω της πρωτοβουλίας αυτής συμπληρώνεται και ενισχύεται το ισχύον σύστημα διαχείρισης της Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας, ενώ παράλληλα επιδιώκεται η δημιουργία του κοινού αισθήματος ότι η εργασία με ασφάλεια αποτελεί συνειδητή επιλογή όλων και όχι αποτέλεσμα υποχρεωτικής συμμόρφωσης με τους κανόνες και τις οδηγίες ασφαλούς εργασίας.

Η πρωτοβουλία «Μηδέν Ατυχήματα» υποστηρίζεται και παρακολουθείται άμεσα από τη Διοίκηση της Εταιρίας, μέσα από κεντρική ομάδα διαχείρισης που έχει συσταθεί και της οποίας ηγείται ο Διευθύνων Σύμβουλος. Για την υλοποίηση της πρωτοβουλίας σε τοπικό επίπεδο, λειτουργούν τοπικές ομάδες διαχείρισης στη Μήλο και τη Φωκίδα.

Περιβάλλον

Η εξορυκτική δραστηριότητα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το φυσικό τοπίο και το περιβάλλον γενικότερα. Διαταράσσει το φυσικό περιβάλλον, επιφέροντας οπτική αλλοίωση και μεταβολή στη μορφολογία του εδάφους και τη χλωρίδα και πανίδα των περιοχών όπου ασκείται. Παράλληλα, τόσο κατά τη φάση της εξόρυξης, όσο και κατά τη μεταφορά και επεξεργασία των ορυκτών παρατηρούνται εκπομπές σκόνης, που οφείλονται στη φύση των προϊόντων. Σε αυτό το πλαίσιο, οι κύριες περιβαλλοντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η A&B είναι η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων από τις εξορυκτικές και παραγωγικές της δραστηριότητες, με έμφαση στην αποκατάσταση του τοπίου και την καταπολέμηση των εκπομπών σκόνης. Αυτές δε οι προκλήσεις έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην Ελλάδα, όπου συγκεντρώνεται το μεγαλύτερο μέρος της

εξορυκτικής δραστηριότητας και της επεξεργασίας των προϊόντων της.

Η δραστηριότητα της Εταιρίας δεν έχει άλλες σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, καθώς δεν είναι ενεργοβόρα, δεν εκπέμπει αέρια του θερμοκηπίου, δεν χρησιμοποιεί και δεν παράγει επικίνδυνα υλικά, δεν απαιτεί τη χρήση σημαντικών ποσοτήτων νερού κατά τις διεργασίες και δεν παράγει άλλης μορφής υγρά απόβλητα.

Με την πεποίθηση ότι η εξορυκτική και βιομηχανική δραστηριότητα και η προστασία του περιβάλλοντος είναι δυνατόν, στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης, να συνυπάρξουν, η Εταιρία συνεχώς αναπτύσσει και καθιερώνει προγράμματα πρόληψης και αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τα οποία εφαρμόζει σε όλο το φάσμα των δραστηριοτήτων της.

Η πιστοποίηση του Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης που εφαρμόζεται στα μεταλλεία βωξίτη στη Φωκίδα, στις εγκαταστάσεις στη Μήλο και στα κεντρικά γραφεία της Εταιρίας στην Αττική, από τον ανεξάρτητο φορέα TÜV Hellas, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του διεθνούς προτύπου ISO 14001, η οποία επιβεβαιώθηκε και με νέους εξωτερικούς ελέγχους μέσα στο 2002, καθώς και η αντίστοιχη πιστοποίηση, το 2002, της γερμανικής θυγατρικής της Εταιρίας, IKO Minerals GmbH, αποτελούν επιβράβευση των προσπαθειών της Εταιρίας για την προστασία του περιβάλλοντος. Επιπλέον, υποδηλώνουν την πρόθεση της A&B να προχωρά σε αυτοέλεγχο των δραστηριοτήτων της, καθώς η πιστοποίηση πραγματοποιείται σε εθελοντική βάση.

Η A&B, με βάση την περιβαλλοντική πολιτική που έχει θεσπίσει, έχει δεσμευτεί για:

- Την παρακολούθηση και εφαρμογή της ισχύουσας νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος.
- Το σχεδιασμό και την ανάπτυξη των εξορυκτικών δραστηριοτήτων, με κριτήριο την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο φυσικό περιβάλλον και την αποκατάσταση του διαταραγμένου τοπίου, στο πλαίσιο Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, χρησιμοποιώντας τις καλύτερες δυνατές τεχνικές αποκατάστασης τοπίου.
- Την καθιέρωση της πρόληψης ως βασικής αρχής για την προστασία του περιβάλλοντος, με συστηματική ανάλυση και προσαρμογή της παραγωγικής διαδικασίας στις νέες τεχνολογικές εξελίξεις.
- Μετρήσεις, αναλύσεις και παρακολούθηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων με στόχο τη συνεχή βελτίωσή τους.
- Την παροχή των απαραίτητων πόρων για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών θεμάτων της Εταιρίας.
- Την εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση όλων των εργαζομένων στην επιχείρηση, συμπεριλαμβανομένων και των εργολάβων σε θέματα περιβάλλοντος.
- Την ενημέρωση των προμηθευτών και των κοινωνικών εταίρων για την πολιτική της Εταιρίας σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος.

Παράλληλα, η A&B φροντίζει ώστε οι θυγατρικές της ανά τον κόσμο να τηρούν ή και να υπερβαίνουν τους ισχύοντες κανονισμούς για θέματα περιβάλλοντος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η SHIMCO, θυγατρική της A&B στην Κίνα, η οποία λειτουργεί ένα από τα ελάχιστα εργοστάσια στη χώρα που πληροί χωρίς καμία απόκλιση το σύνολο των προϋπο-

θέσεων τις οποίες θέτει η κινεζική νομοθεσία, και επιπλέον ακολουθεί πρωτοποριακές για την περιοχή μεθόδους. Το 20-25% του συνόλου των επενδύσεων που πραγματοποιεί η SHIMCO αφορά την προστασία του περιβάλλοντος.

Προστασία και αποκατάσταση του τοπίου

Προσπαθώντας να «επαναφέρει τη φύση στο μεταλλείο», η A.E.E. Αργυρομεταλλευμάτων & Βαρυτίνης αναπτύσσει τα τελευταία 25 χρόνια την περιβαλλοντική της πολιτική, με γνώμονα το σεβασμό στο περιβάλλον και την ελαχιστοποίηση της διαταραχής του οικοσυστήματος, η οποία επιτυγχάνεται με:

- Τον προσεκτικό σχεδιασμό της εξορυκτικής δραστηριότητας πριν αρχίσει η εξόρυξη.

Με στόχο την αποτελεσματική και αυτόνομη ανάπτυξη των φυτών που χρησιμοποιούνται στην αποκατάσταση του τοπίου, δίνεται ιδιαίτερη σημασία:

- στη σωστή επιλογή του φυτευτικού υλικού,
- στη χρήση βωλόφυτων φυταρίων αντί γυμνόρριζων,
- στην εφαρμογή ενισχυτικών τεχνικών στις φυτεύσεις, όπως η χρήση πλαστικού επικάλυψης των λάκκων φύτευσης, υδροζελατινών ή υπεραπορροφητικών υλικών, λάσπης βιολογικού καθαρισμού,
- στη χρήση ενδημικού φυτευτικού υλικού, που αναπτύσσεται σε φυτώρια της Α&Β.

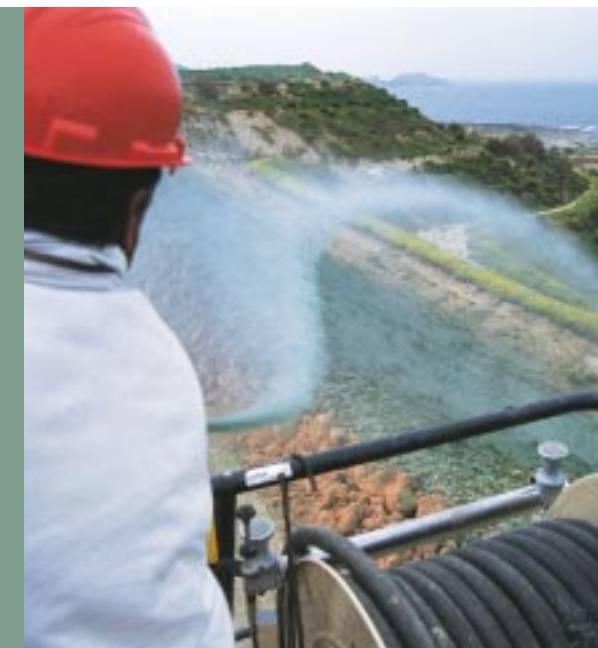
Η επιλογή των φυτών συνδέεται στενά με τις επικρατούσες κλιματολογικές συνθήκες κάθε περιοχής. Ειδικά στη Μήλο, όπου το νερό είναι περιορισμένο, έχει ακολουθηθεί η επιλογή ενδημικών φυτών που διαθερίζουν, σταματούν δηλαδή να αναπτύσσονται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και συνεπώς δεν χρειάζονται πότισμα.

Η Α&Β διαθέτει ιδιόκτητα φυτώρια στη Φωκίδα (ετήσιας δυναμικότητας 50.000 φυτών) και στη Μήλο (ετήσιας δυναμικότητας 35.000 φυτών), αποστολή των οποίων είναι:

- η ανάπτυξη φυτών συμβατών με τις συνθήκες της περιοχής (υψομετρικές, εδαφολογικές, κλιματολογικές),
- η συλλογή και προετοιμασία τοπικών σπόρων,
- η καλλιέργεια και αναπαραγωγή απειλούμενων, σπάνιων ή υπό εξαφάνιση τοπικών ειδών κλωρίδας (π.χ. κέδρος, κρίνος της θάλασσας, αιγαία).

Στα φυτώρια συλλέγονται περίπου 1.000 κιλά σπόρων ετησίως και καλλιεργούνται πάνω από 50 διαφορετικά είδη φυτών.

Παράλληλα, η Α&Β έχει προχωρήσει στην κομποστοποίηση οργανικών αποβλήτων για την παραγωγή εδαφοβελτιωτικών που χρησιμοποιούνται στην αποκατάσταση. Η δραστηριότητα αυτή εξοικονομεί φυσικούς πόρους ενώ παράλληλα συμβάλλει στον περιορισμό οργανικών αποβλήτων.

Αποκατάσταση τοπίου (Μήλος & Φωκίδα)

	έως το 2001	2002
Αναπλάσεις- Χωματοκαλύψεις	3.430.000 m ³	43.000 m ³
Υδροσπορές	5.080.000 m ²	280.000 m ²
Φυτεύσεις	950.000 φυτά	50.000 φυτά
Περιφράξεις	180.000 m	12.000 m

- Την αποκατάσταση των θέσεων εκμετάλλευσης κατά τη διάρκεια και οπωσδήποτε μετά το πέρας των εξορυκτικών εργασιών.

- Την ένταξη του σχεδιασμού και των εργασιών αποκατάστασης στην παραγωγική δραστηριότητα της Εταιρίας.

Σήμερα, η μεθοδολογία της αποκατάστασης του τοπίου ακολουθεί ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του συνόλου των επιπτώσεων – άμεσων, έμμεσων και σωρευτικών – που έχει η εξορυκτική δραστηριότητα στο περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες όπως τις βιοκλιματικές συνθήκες των συγκεκριμένων περιοχών και την υπάρχουσα κλωρίδα και πανίδα που θα διαταραχθούν από τη φύση των εργασιών. Επιπλέον, στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης, παράλληλα με τις περιβαλλοντικές παραμέτρους λαμβάνονται υπόψη και κοινωνικές και οικονομικές παράμε-

τροι, έτσι ώστε το αποτέλεσμα να είναι συμβατό με τις αναπτυξιακές ανάγκες και προοπτικές της τοπικής κοινωνίας.

Το ολοκληρωμένο πρόγραμμα προστασίας και αποκατάστασης του τοπίου που ακολουθεί η Α&Β περιλαμβάνει ορθολογικό σχεδιασμό και οργάνωση κάθε εκμετάλλευσης, με γνώμονα την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και με κύρια κριτήρια:

- Τον προσανατολισμό των εκσκαφών, με τρόπο που ελαχιστοποιεί την οπτική αλλοίωση του περιβάλλοντος.
- τη δημιουργία κατάλληλων βαθμιδωτών αποθέσεων ανάλογων του περιβάλλοντος τοπίου.
- Τη χρήση στείρων υλικών για γόμωση παλαιών εκσκαφών ως πρώτο στάδιο της διαδικασίας αποκατάστασης.

- Τον περιορισμό της διάνοιξης δρόμων προσπέλασης στους απολύτως απαραίτητους και, με πρόβλεψη για ένταξή τους στο δίκτυο δασοδρόμων.

- Τη συλλογή και αποθήκευση γόνιμου εδάφους, για τη μελλοντική του χρήση στη φάση της αποκατάστασης του τοπίου.

- Τη μείωση των θορύβων και δονήσεων από εκρηκτικά σε ευαίσθητες περιοχές.

- Τη λήψη όλων των προβλεπόμενων αδειών που αφορούν την τεχνική επάρκεια του σχεδιασμού των έργων και την έγκριση των απαιτούμενων μέτρων για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

Η υλοποίηση των εκμεταλλεύσεων γίνεται με προσήλωση στον εγκεκριμένο σχεδια-

σμό, ενώ η συστηματική παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της αποκατάστασης αποτελεί βάση για τη συνεχή βελτίωση της διαδικασίας σχεδιασμού.

Παράλληλα, γίνεται συστηματική και εντατική προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό και τη συνεχή ποιοτική αναβάθμιση των μεθόδων αποκατάστασης, σε συνεργασία με πανεπιστήμια και ερευνητικά ιδρύματα, με πειραματικές εφαρμογές και ανάπτυξη μεθοδολογιών προσαρμοσμένων στις ειδικές συνθήκες των συγκεκριμένων περιοχών.

Οι δραστηριότητες αποκατάστασης του τοπίου στοχεύουν στην εναρμόνισή του με τον περιβάλλοντα χώρο και τις ισχύουσες χρήσεις γης, καθώς και στη δημιουργία των καταλληλότερων συνθηκών για την επαναφορά της κλωρίδας και της πανίδας και περιλαμβάνουν:

- Ανάπλαση και διαμόρφωση των επιφανειών προς αποκατάσταση.
- Κατασκευή των απαραίτητων τεχνικών έργων.
- Χωματοκάλυψη της επιφάνειας με γόνιμο έδαφος.
- Χρήση εδαφοβελτιωτικών για τον εμπλουτισμό του εδάφους.
- Σπορά φυτών χειρωνακτικά ή με μηχανικά μέσα.
- Φύτευση θάμνων και δένδρων.
- Περίφραξη για προστασία από τη βοσκή.
- Πότισμα και γενική συντήρηση.

Μέσα στην τελευταία 25ετία, η Α&Β έχει αποκαταστήσει συνολικά περί τα 5.000 στρέμματα, με δαπάνη που πλησιάζει τα €24 εκατ. (σε τρέχουσες τιμές), εκ των οποίων 2.000 στρέμματα χωρίς νομική υποχρέωση.

Περιορισμός των εκπομπών σκόνης

Τόσο κατά τη φάση της εξόρυξης, όσο και κατά τη μεταφορά και επεξεργασία των προϊόντων, λαμβάνεται σειρά μέτρων, με στόχο την ελαχιστοποίηση των εκπομπών σκόνης, τα οποία περιλαμβάνουν:

- τη λειτουργία σύγχρονων μονάδων αποκονίωσης,
- τη διαβροχή χωματόδρομων και, όπου είναι δυνατό, ασφαλτοστρώσεις δρόμων που χρησιμοποιούνται από φορτηγά για τη μεταφορά των προϊόντων της Εταιρίας.

Τα τελευταία χρόνια έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις επενδύσεις σε έργα για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως σε συστήματα για την καταπολέμηση της σκόνης κατά την επεξεργασία των βιομηχανικών ορυκτών, καθώς και σε έργα αποκατάστασης του τοπίου.

Το 2002, περίπου €3 εκατ. διατέθηκαν για έργα προστασίας του περιβάλλοντος.

Οι επενδύσεις που έγιναν το 2002 ειδικά για την καταπολέμηση της σκόνης στη Μήλο περιλαμβάνουν:

- Αγορά αυτοκινούμενης βιομηχανικής σκούπας, με τη χρήση της οποίας επιτυγχάνεται ο καθαρισμός των χώρων των εγκαταστάσεων και η αποφυγή των εκπομπών σκόνης κατά τις ημέρες με ισχυρούς ανέμους, εντός των εγκαταστάσεων αλλά και στο ευρύτερο περιβάλλον,
- Αντικατάσταση τριών scrubber (σύστημα υγρής αποκονίωσης το οποίο συγκρατεί την εκπεμπόμενη σκόνη αλλά από το οποίο προκύπτουν υγρά απόβλητα) με φίλτρα ξηρής αποκονίωσης στα Βούδια και στο Τσιγκράδο,
- Βελτίωση των αγωγών αποκονίωσης στο παλιό εργοστάσιο περλίτη στα Βούδια της Μήλου,
- Σχεδιασμός και έναρξη κατασκευής νέας αποθήκης ξηρών προϊόντων μπεντονίτη, για την αποφυγή των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκαλούνται από την υπαίθρια αποθήκευση. Το μεγάλο αυτό έργο πρόκειται να ολοκληρωθεί το 2005.

Περιβαλλοντικές επενδύσεις και δαπάνες (Μήλος & Φωκίδα) (σε € '000)

	2001	2002
Δαπάνες αποκατάστασης τοπίου	1.130	1.190
Επενδύσεις (έργα) προστασίας περιβάλλοντος	1.170	1.320
Διάφορα έξοδα προστασίας περιβάλλοντος	520	500
Σύνολο	2.820	3.010

Τα αποτελέσματα των παραπάνω μέτρων παρακολουθούνται με συστηματικές μετρήσεις της εκπεμπόμενης σκόνης, τόσο στον εργασιακό χώρο, όσο και στον περιβάλλοντα χώρο των μεταλλείων και των εγκαταστάσεων επεξεργασίας και φόρτωσης. Χρησιμοποιούνται όργανα μετρήσεων τελευταίας τεχνολογίας, τα οποία παρακολουθούν επίσης μετεωρολογικές παραμέτρους (θερμοκρασία, ταχύτητα-διεύθυνση ανέμου, σχετική υγρασία κ.λπ.) που συνδέονται με τις εκπομπές σκόνης.

Καταπολέμηση του θορύβου

Η καταπολέμηση του θορύβου στοχεύει στην προστασία των εργαζομένων από το θόρυβο, καθώς και στην αποφυγή γενικότερων ηχητικών οχλήσεων.

Για την προστασία των εργαζομένων λαμβάνονται μέτρα, όπως η κάλυψη των εξαρτημάτων που προκαλούν θόρυβο, ο περιορισμός κατά το δυνατόν της παρουσίας του προσωπικού σε χώρους με υψηλή στάθμη θορύβου, η ανάρτηση προειδοποιητικών πινακίδων και η χρήση κατάλληλων μέσων ατομικής προστασίας.

Το πρόβλημα ηχητικών οχλήσεων των περιοίκων είναι περιορισμένο, δεδομένου ότι τα μεταλλεία βρίσκονται ως επί το πλείστον μακριά από κατοικημένες περιοχές. Όπου όμως ενδέχεται να δημιουργηθεί τέτοιο πρόβλημα, λαμβάνονται όλα τα αναγκαία προληπτικά μέτρα, όπως η επιλογή εξοπλισμού με αυστηρές προδιαγραφές εκπομπών θορύβου και η δημιουργία προστατευτικών ηχοπετασμάτων.

Μείωση των αέριων ρύπων - εξοικονόμηση ενέργειας

Για τη μείωση της εκπομπής αέριων ρύπων στην ατμόσφαιρα και την εξοικονόμηση ενέργειας, η A&B εφαρμόζει ένα πρόσθετο πλέγμα διαδικασιών, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται:

- Ο περιορισμός της χρήσης του μαζούτ στις διάφορες φάσεις επεξεργασίας των προϊόντων της, όπως για παράδειγμα η επιλογή φυσικής ξήρανσης του μπεντονίτη αντί της ξήρανσής του αποκλειστικά στο ξηραντήριο.
- Η εφαρμογή συστηματικού προγράμματος συντήρησης του μηχανολογικού (κινητού και ακίνητου) εξοπλισμού ή, όπου χρειάζεται, αντικατάσταση του παλαιού εξοπλισμού με νέο αποδοτικότερης λειτουργίας.

Κατανάλωση νερού

Η επεξεργασία των προϊόντων της Εταιρίας δεν απαιτεί τη χρήση νερού. Ποσότητες νερού χρησιμοποιούνται μόνο ως μέσο καταστολής της σκόνης με τη διαβροχή δρόμων και τη χρήση του σε μονάδες αποκονίωσης.

Για τη διαβροχή των δρόμων χρησιμοποιείται κυρίως νερό που συλλέγεται, με κατάλληλα τεχνικά έργα της Εταιρίας, σε φυσικούς ταμιευτήρες, όπως για παράδειγμα τα ανενεργά ορυχεία. Στο τέλος, το νερό αυτό αποστραγγίζεται ξανά στο υπόδαφος.

Το νερό που χρησιμοποιείται για τις μονάδες αποκονίωσης αντλείται κατά κύριο λόγο από τη θάλασσα.

Ανακύκλωση υλικών

Τα χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια και τα πετρελαιοειδή απόβλητα που προκύπτουν από τις συντηρήσεις των μηχανημάτων και οχημάτων και από τις εξυδατώσεις των δεξαμενών καυσίμων συλλέγονται και διατίθενται για ανακύκλωση. Για τη συλλογή χρησιμοποιούνται δεξαμενές καθίζησης και εγκαταστάσεις ελαιοδιαχωρισμού, για τον καθαρισμό των αποβλήτων από επιβλαβείς για το περιβάλλον ουσίες.

Επίσης, η Εταιρία εφαρμόζει σε μεγάλη κλίμακα πρόγραμμα συλλογής και διάθεσης προς ανακύκλωση των χρησιμοποιημένων μπαταριών και άλλων υλικών, όπως άχρηστων σιδήρων (scrap) και χαρτιού.

Αντιμετώπιση διαρροών πετρελαιοειδών

Για την εξουδετέρωση του κινδύνου από διαρροή πετρελαιοειδών στη θάλασσα ή στο έδαφος λόγω ατυχήματος, έχουν συνταχθεί σχέδια αντιμετώπισης διαρροών, ενώ υπάρχουν τα αναγκαία μέσα (πλωτά φράγματα, αντλίες, διαλυτικά), στη χρήση των οποίων έχει εκπαιδευθεί το προσωπικό με σεμινάρια και τη διεξαγωγή ασκήσεων. Τα μέσα αυτά είναι διαθέσιμα και στις τοπικές λιμενικές αρχές, για την αντιμετώπιση γενικότερων περιστατικών.

Το 2002 αντικαταστάθηκε το σύνολο του δικτύου διακίνησης μαζούτ στις εγκαταστάσεις στα Βούδια για την αποφυγή διαρροών στο έδαφος, ενώ πραγματοποιήθηκαν έργα αποφυγής διαρροών κατά την παραλαβή μαζούτ, αλλά και έργα αντικεραυνικής προστασίας όλων των δεξαμενών μαζούτ.

Κοινωνική Συνεισφορά

Ως υπεύθυνος ενεργός πολίτης, η A&B, πέρα από τη συμβολή της στην οικονομική ανάπτυξη των περιοχών όπου δραστηριοποιείται, αναγνωρίζει και την ευθύνη που έχει να στηρίζει ενεργά την πολιτιστική, πνευματική και κοινωνική τους ζωή, αλλά και να ενισχύει σε ευρύτερη κλίμακα την προαγωγή της επιστήμης, της εκπαίδευσης, του πολιτισμού, του εθελοντισμού και της κοινωνικής πρόνοιας.

Ειδικότερα, η κοινωνική πολιτική της A&B στις τοπικές κοινωνίες εκδηλώνεται με την ανάπτυξη εταιρικής δραστηριότητας πολιτιστικής υποδομής, με τη στήριξη τοπικών κοινωφελών πρωτοβουλιών, με οικονομική και τεχνική συμβολή σε έργα τοπικής υποδομής και με συνδρομή στην αντιμετώπιση κοινωνικών αναγκών.

Η ευρύτερη κοινωνική συνεισφορά της συνίσταται στη χορηγική στήριξη των γραμμάτων και των τεχνών, στη συνδρομή προς την εκπαίδευση και τις επιστήμες, στη συμπαράσταση στο έργο μη κυβερνητικών οργανισμών και στην οικονομική και γενικότερη συμβολή στην αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων.

Οι συντονισμένες δράσεις της A&B σε αυτούς τους τομείς την έχουν κατατάξει στις πλέον ενεργές και κοινωνικά υπεύθυνες επιχειρήσεις στην Ελλάδα. Για την προσφορά της στο κοινωνικό σύνολο, η A&B έχει τιμηθεί, μεταξύ άλλων, με το Χορηγικό Βραβείο του Ομίλου Ενίσχυσης Πολιτιστικών Δραστηριοτήτων (ΟΜΕΠΟ) το 1990, το 1994 και το 1998, ενώ έχει επίσης απονεμηθεί στον Πρόεδρό της, Οδυσσέα Κυριακόπουλο, το Βραβείο Επιχειρηματικής Αριστείας Κούρος το 1996.

Τοπικές κοινωνίες

Μήλος

Η A&B ίδρυσε το Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου (MMM) το 1998, με σκοπό την αναγνώριση και προβολή της μακράς ιστορίας μεταλλευτικής ιστορίας του νησιού. Το MMM, το οποίο είναι μέλος του Ευρωπαϊκού Φόρουμ Μουσείων, έχουν επισκεφθεί μέχρι σήμερα περισσότεροι από 75.000 επισκέπτες, μεταξύ των οποίων χιλιάδες μαθητές. Το MMM, πέρα από τη μόνιμη συλλογή του, φιλοξενεί κάθε χρόνο και περιοδικές εκθέσεις. Στο πλαίσιο αυτό, με πρωτοβουλία και χορηγία της A&B πραγματοποιήθηκε, στο διάστημα Ιουλίου-Δεκεμβρίου 2002, έκθεση καλλιτεχνικής φωτογραφίας του Γιώργου Βαρθολομαίου με τίτλο *Μήλος: Τα Πρόσωπα της Πέτρας*. Σκοπός της έκθεσης ήταν να παρουσιάσει κάποιες λιγότερο γνωστές όψεις και ανεξερεύνητες πτυχές της Μήλου, συν-

δεδεμένες με ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία που τη χαρακτηρίζουν, την πέτρα και τον ορυκτό της πλούτο.

Οι εγκαταστάσεις του MMM αξιοποιούνται παράλληλα και για τη διοργάνωση και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Στο πλαίσιο αυτό, η A&B έχει οργανώσει και έχει χορηγήσει δραστηριότητες που απευθύνονται στους μαθητές της Μήλου, όπως η διεξαγωγή μαθημάτων κεραμικής, ζωγραφικής και φωτογραφίας, και η παροχή πρόσβασης στο Internet.

Παράλληλα με τη λειτουργία του MMM από την A&B, η Εταιρία συνεισφέρει ενεργά και στην ανάπτυξη των άλλων μουσείων της Μήλου. Την περασμένη χρονιά, συνέβαλε οικονομικά στο πρόγραμμα ανακαίνισης και επέκτασης του Λαογραφικού Μουσείου, καθώς και στο πρόγραμμα προβολής του Εκκλησιαστικού Μουσείου.

Το 2002, η A&B ήταν και πάλι κύρια χορηγός του 9ου Φεστιβάλ Μήλου, που διοργανώθηκε από το Δήμο Μήλου και τους πολιτιστικούς φορείς του νησιού. Η Εταιρία αποτελεί εξάλλου τον εμπνευστή και ιδρυτή του Φεστιβάλ, από το 1993.

Στο πλαίσιο της προσπάθειας καταγραφής και ανάδειξης της μεταλλευτικής ιστορίας της Μήλου, η A&B χορήγησε το 2002 την παραγωγή ενός ντοκιμαντέρ μικρού μήκους, με θέμα την καθημερινή ζωή των Μηλιών μεταλλωρύχων στις αρχές του 20ού αιώνα. Η ταινία, που βασίζεται στις αφηγήσεις 14 παλιών μεταλλωρύχων, προβλήθηκε στο MMM, αλλά και συμμετείχε και σε διεθνή φεστιβάλ ντοκιμαντέρ στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Η Εταιρία υποστηρίζει τη λειτουργία του Συνεδριακού Κέντρου Μήλου - Γεώργιος Ηλιόπουλος και είναι χορηγός πολλών εκδηλώσεων που πραγματοποιούνται σε

αυτό. Το 2002, το Συνεδριακό Κέντρο αποτέλεσε σημαντικό πόλο έλξης στο νησί, με σειρά εκδηλώσεων πολιτιστικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα, και ο αριθμός των επισκεπτών του έφτασε τις 6.000.

Η A&B προχώρησε παράλληλα στην ενίσχυση πληθώρας τοπικών κοινωφελών πρωτοβουλιών και δωρεών προς εκπαιδευτικούς, εκκλησιαστικούς, και αθλητικούς φορείς, καθώς και στην κάλυψη κοινωνικών αναγκών. Το 2002, χρηματοδότησε την ανακαίνιση του Κέντρου Υγείας του νησιού, και την ανακατασκευή του δρόμου που συνδέει την Κάνναβα με τον Προβατά. Επίσης, η Εταιρία συνέδραμε με την παροχή τεχνικών μέσων και προσωπικού στην αντιμετώπιση της μεγάλης πυρκαγιάς που έπληξε τη Μήλο το καλοκαίρι του 2002.

Για να τιμήσει τη μνήμη και να αναδείξει τη δράση και το εθελοντικό έργο της πρόωρα χαμένης Αναστασίας Αντωνιάδου, στελέχους της A&B με πολύχρονη παρουσία και πολύτιμη συνεισφορά σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας, εκπαίδευσης και αποκατάστασης περιβάλλοντος στη Μήλο, η A&B θέσπισε μία Υποτροφία Σπουδών και ένα Βραβείο Εθελοντισμού και Κοινωνικής Προσφοράς. Οι δύο νέοι αυτοί θεσμοί που έχει προκηρύξει η A&B έχουν σκοπό να προβάλουν το πρότυπο ανθρώπου και γυναίκας που αντιπροσώπευε η Αναστασία Αντωνιάδου.

Η Υποτροφία Σπουδών «Αναστασία Αντωνιάδου» επιβραβεύει την προσπάθεια και το ήθος μιας φοιτήτριας, από τις αποφοίτους των Λυκείων Μήλου και Κιμώλου, που πέτυχαν στα Α.Ε.Ι. της χώρας με εισαγωγικές εξετάσεις, και με προτεραιότητα εκείνων που πέτυχαν κατά σειρά στις σχολές Χημικών Μηχανικών και Μηχανικών Μεταλλείων-Μεταλλουργών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου, λοιπών πολυτεχνικών σχολών της χώρας, λοιπών σχολών θετικής κατεύθυνσης, οικονομικών και διοικητικών σχολών και λοι-

πών ανώτατων σχολών. Η αξιολόγηση των αιτήσεων και η απόφαση απονομής της υποτροφίας θα λαμβάνεται από πενταμελή επιτροπή, η οποία απαρτίζεται από το Δήμαρχο Μήλου, τον Προϊστάμενο του 4ου Γραφείου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Κυκλάδων, έναν εκπρόσωπο της οικογένειας της Α. Αντωνιάδου, το Γενικό Διευθυντή ενός από τους Κλάδους της A&B που δραστηριοποιούνται στη Μήλο και το Διευθυντή Τοπικών Υποθέσεων Μήλου της A&B. Η υποτροφία αποσκοπεί στην οικονομική στήριξη της υποτρόφου μέχρι το πέρας των σπουδών της.

Το Βραβείο Εθελοντισμού και Κοινωνικής Προσφοράς «Αναστασία Αντωνιάδου» επιβραβεύει το εθελοντικό κοινωνικό έργο ενός εργαζόμενου της A&B στη Μήλο. Η υποβολή υποψηφιοτήτων γίνεται από φορείς της κοινωνίας της Μήλου, και η απόφαση για την απονομή του βραβείου θα λαμβάνεται από εννεαμελή επιτροπή, με γνώμονα την προτεραιότητα που δίνει η τοπική κοινωνία στις εθελοντικές ενέργειες που έχουν λάβει χώρα και έχουν τεθεί υπόψη της. Ως μέλη της επιτροπής ορίστηκαν ο Έπαρχος Μήλου, ο Δήμαρχος Μήλου, ο Πρόεδρος του Εργατικού Κέντρου Μήλου, η Πρόεδρος του Συλλόγου Γυναικών Μήλου, ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Πολλωνίων Μήλου, δύο διευθυντικά στελέχη της Εταιρίας και οι δύο Διευθυντές Παραγωγής των Κλάδων της A&B που δραστηριοποιούνται στο νησί.

Η απονομή της Υποτροφίας και του Βραβείου πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά την άνοιξη του 2003.

Φωκίδα

Η A&B έχει αναπτύξει και εφαρμόζει ένα ευρύ πρόγραμμα παροχής οικονομικής βοήθειας σε πολιτιστικές πρωτοβουλίες της τοπικής αυτοδιοίκησης και συλλογικών φορέων της ευρύτερης περιοχής όπου δραστηριοποιείται. Η Εταιρία ενισχύει και στηρίζει επίσης, τη δραστηριότητα πολιτιστικών, εκπαιδευτικών και αθλητικών φορέων της Φωκίδας, και συμβάλλει στη γενικότερη κάλυψη τοπικών αναγκών.

Η A&B έχει αναπτύξει σημαντική κοινωνική δραστηριότητα, όπως η υλοποίηση εκτεταμένου συστήματος πυρασφάλειας, η προσφορά μηχανημάτων για τον εκκιορισμό και τη διάνοιξη δρόμων κατά τους χειμερινούς μήνες και η στήριξη της λειτουργίας και υποδομής των τοπικών κοινοτήτων.

Παράλληλα η Εταιρία συνέδραμε στην προσπάθεια του Δήμου Άμφισσας να διασώσει το έργο του ζωγράφου Σπύρου Παπαλουκά (1892-1957), ο οποίος έχει αγιογραφήσει τη Μητρόπολη της Άμφισσας και θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους ζωγράφους της εποχής του. Στόχος της προσπάθειας είναι η διάσωση των τοιχογραφιών της Μητρόπολης, και η δημιουργία Δημοτικής Πινακοθήκης που θα στεγάσει έργα του ζωγράφου.

Το 2002 ξεκίνησε η πειραματική φάση λειτουργίας του Μεταλλευτικού Πάρκου Φωκίδας (ΜΠΦ), με σκοπό την επίσημη έναρξη της λειτουργίας του το 2003. Στο πλαίσιο της πειραματικής λειτουργίας, επισκέφθηκαν το ΜΠΦ πολλές σχολικές ομάδες. Το ΜΠΦ αποτελεί ένα θεματικό πάρκο με θέμα τη διαδικασία παραγωγής και εξόρυξης του βωξίτη και περιλαμβάνει υπαίθρια έκθεση μηχανημάτων,

υπόγεια στοά, και εκθετήριο αντικειμένων συνδεδεμένων με την εξορυκτική δραστηριότητα.

Άλλες περιοχές

Το 2002, η A&B ανέπτυξε σημαντική παρουσία και σε τοπικές κοινωνίες όπου δραστηριοποιούνται θυγατρικές της εταιρίες:

Στη Δημοκρατία της Γεωργίας, όπου δραστηριοποιείται η Askana, θυγατρική της A&B, η Εταιρία ενισχύει σε πάγια βάση τους παιδικούς σταθμούς στο Mtsipiri και το Ozurgeti, ενώ παράλληλα καλύπτει ιατροφαρμακευτικές και εκπαιδευτικές δαπάνες στην ευρύτερη περιοχή όπου δραστηριοποιείται.

Στην επαρχία Xinyang της Κίνας, όπου δραστηριοποιείται η θυγατρική SHIMCO, η Εταιρία συνεργάζεται με τις τοπικές αρχές για την κάλυψη κοινωνικών ανα-

γκών της περιοχής. Στις δράσεις της περιλαμβάνονται η συμμετοχή της Εταιρίας σε δενδροφυτεύσεις στην περιοχή, η διάνοιξη και κατασκευή δρόμων, η χρηματοδότηση εκδόσεων της τοπικής κυβέρνησης και η δωρεά εκπαιδευτικού και τεχνολογικού υλικού σε σχολεία της περιοχής.

Ευρύτερη κοινωνική συνεισφορά

Επιστήμη, έρευνα και τεχνολογία

Βασικό κομμάτι της κοινωνικής πολιτικής της A&B συνδέεται με την προαγωγή της επιστήμης, της έρευνας και της τεχνολογίας. Στο πλαίσιο αυτό, η Εταιρία υποστηρίζει οικονομικά και οργανωτικά σειρά δραστηριοτήτων.

Μεταξύ άλλων, η A&B είναι βασικός υποστηρικτής του συνεδριακού θεσμού Milos Conferences, που εγκαινιάστηκε το 2001 από το Συνεδριακό Κέντρο Μήλου – Γεώργιος Ηλιόπουλος. Στο

πλαίσιο αυτό, το 2002 ήταν χορηγός της διεθνούς συνάντησης εργασίας με θέμα Δυνατότητες Ανάπτυξης Εφαρμογών Γεωθερμίας στα Νησιά του Αιγαίου. Επίσης, η Εταιρία χορήγησε το διεθνές συνέδριο με θέμα Θαλάσσιες Μεταφορές και Επικοινωνίες στη Μεσόγειο: Από την Παλαιολιθική Εποχή έως τα Πρώιμα Ρωμαϊκά Χρόνια. Σε συνδυασμό με αυτό το συνέδριο, η A&B ανέλαβε τη μεταφορά στη Μήλο της Παπυρέλλας, ενός σκάφους από πάπυρο, το οποίο κατασκευάστηκε το 1989 και αναπαριστά τον τρόπο μεταφοράς οψιδιανού κατά την 8η χιλιετία π.Χ. Η Παπυρέλλα φιλοξενήθηκε ως περιοδικό έκθεμα στο Συνεδριακό Κέντρο Μήλου.

Η A&B ήταν χορηγός του ερευνητικού προγράμματος του Πανεπιστημίου Αιγαίου με θέμα τη χρονολόγηση και διακίνηση του οψιδιανού του Αιγαίου την προϊστορική εποχή.

Ήταν επίσης χορηγός του ερευνητικού προγράμματος της Βρετανικής Αρχαιολογικής Σχολής Αθηνών, για τη μελέτη της εξορυκτικής δραστηριότητας βιομηχανικών ορυκτών στη νοτιοανατολική Μήλο, κατά την κλασική και τη ρωμαϊκή περίοδο.

Τέχνη και πολιτισμός

Θεωρώντας ότι η τέχνη και ο πολιτισμός αποτελούν συστατικά στοιχεία της πνευματικής και κοινωνικής ανάπτυξης, η A&B στήριξε πλήθος καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων το 2002, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται:

Η παρουσίαση του *Misa Solemnis* του Ludwig van Beethoven στο Ωδείο Ηρώδου Αττικού, που πραγματοποιήθηκε για την ενίσχυση των σκοπιών της Actionaid.

Η συναυλία της Φιλαρμονικής Ορχήστρας του Στρασβούργου στο Ωδείο Ηρώδου Αττικού, που διοργανώθηκε

Η A&B έδωσε και το 2002 ιδιαίτερη έμφαση σε εκπαιδευτικές δράσεις που απευθύνονται σε παιδιά. Η Εταιρία χορήγησε την έκδοση του βιβλίου της ορυκτολόγου Ελευθερίας Δήμου-Χωνιανάκη, Ιστορία Χαραγμένη στην Πέτρα, το οποίο αποτελεί συνέχεια της έκθεσης Περί λίθων της ίδιας στο Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου το 2001, και απευθύνεται σε μαθητές Γυμνασίου. Το βιβλίο διανεμήθηκε σε μαθητές στη Μήλο και την Φωκίδα, καθώς και σε βιβλιοθήκες σε όλη την Ελλάδα.

Παράλληλα, η A&B διοργάνωσε το 2002 στο Μεταλλευτικό Μουσείο Μήλου, τη διεξαγωγή μαθημάτων κεραμικής, σε δύο περιόδους, τα οποία απευθύνονταν σε παιδιά 8-15 ετών.

Η Εταιρία ανέλαβε επίσης την προβολή της Παπυρέλλας, ενός σκάφους από πάπυρο, το οποίο κατασκευάστηκε το 1989 στο πλαίσιο προγράμματος πειραματικής αρχαιολογίας ώστε να αναπαρασταθεί ο τρόπος μεταφοράς οψιδιανού κατά την 8η χιλιετία π.Χ., το οποίο φιλοξενήθηκε ως περιοδικό έκθεμα στο Συνεδριακό Κέντρο Μήλου. Κατά τη διάρκεια της παραμονής του εκθέματος στη Μήλο, διοργανώθηκαν εκπαιδευτικές επισκέψεις από όλα τα σχολεία του νησιού.

Τέλος, η A&B έχει καθιερώσει και οργανώνει εκπαιδευτικές επισκέψεις για μαθητές και φοιτητές στις εξορμητικές και βιομηχανικές της εγκαταστάσεις στην Αθήνα, τη Μήλο και τη Φωκίδα.

από την MDA Ελλάς για την ενίσχυση ατόμων με νευρομυϊκές παθήσεις.

Η συναυλία του Roberto Alagna και της Angela Gheorghiu στο Ωδείο Ηρώδου Αττικού στο πλαίσιο του Ελληνικού Φεστιβάλ, που διοργανώθηκε από τα American Community Schools of Athens για την ανέγερση του Κέντρου Τεχνών Χαλανδρίου.

Η στήριξη των προγραμμάτων του Διεθνούς Κέντρου Athenaeum και του Μουσείου Ελληνικής Παιδικής Τέχνης.

Η οικονομική ενίσχυση του έργου Προμηθέας Πυρφόρος του γλύπτη Παύλου Κουγιουμτζή, το οποίο τοποθετήθηκε στον περίβολο της νέας Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας στην Αίγυπτο.

Σε συνέχεια της έκθεσης καλλιτεχνικής φωτογραφίας του Γιώργου Βαρθολομαίου, στο MMM με τίτλο Μήλος: Τα Πρόσωπα της Πέτρας, η Εταιρία επιμελήθηκε και χορήγησε την έκδοση του ομότιτλου φωτογραφικού λευκώματος, το Δεκέμβριο του 2002.

Μη κυβερνητικοί οργανισμοί

Η A&B, αναγνωρίζοντας το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι μη κυβερνητικοί οργανισμοί καλύπτοντας σημαντικές ανθρωπιστικές, πνευματικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές ανάγκες, το 2002, στήριξε τη δραστηριότητα της Unicef, της Actionaid, του Σώματος Ελληνίδων Οδηγών, της WWF Ελλάς, της MDA Ελλάς, της Εταιρίας Ψυχοκοινωνικής Υγείας του Παιδιού, του Κέντρου Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων, της Εταιρίας Προστασίας Σπαστικών και του Κέντρου Επαγγελματικής Αποκατάστασης Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες.